

SCB SME survey 2024

The journey of Thai SME

เส้นทางพิชิตความท้าทาย สู่การเติบโตอย่างยั่งยืน

SCB EIC

Content

เรื่อง	หน้า
Executive summary	3
โครงสร้างเศรษฐกิจ SME	6
จับชีพจรเศรษฐกิจไทยผ่านมุมมองผู้ประกอบการ SME	8
เจาะลึกอุปสรรคและปัญหาที่ SME ไทย ต้องฝ่าฟัน	11
ทิศทางการลงทุนของ SME ไทย ท่ามกลางความท้าทายจากรอบด้าน	15
ความพร้อมของ SME ไทย สู่การเติบโตภายใต้แนวคิดความยั่งยืน (ESG)	18
Policy recommendation	22

Executive summary

SME เชื่อมโยงกับกลไกการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในหลากหลายมิติ ทั้งบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนตลาดแรงงาน และภาคส่งออก โดยจำนวน SME ในปัจจุบันมีมากถึง 3.2 ล้านแห่งทั่วประเทศ หรือคิดเป็น 99.5% ของสถานประกอบการทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในธุรกิจร้านอาหาร (13%) ภัตตาคาร/ร้านอาหาร (10%) การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ (4%) ร้านค้าปลีก (4%) และอุตสาหกรรม (2%) นอกจากนี้ SME ยังถือเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประเทศ โดยมีการว่าจ้างแรงงานมากถึง 12.8 ล้านคน หรือเฉลี่ย 4 คนต่อกิจการ ซึ่งความสำคัญดังกล่าว ส่งผลให้ SME กลายเป็นหนึ่งในฟันเฟืองสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งยังมีบทบาทอย่างมากในการกระจายรายได้สู่ภาคประชาชน

อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่การระบาดของไวรัสโควิด 19 ผู้ประกอบการ SME ต้องเผชิญกับความท้าทายที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากรอบด้าน ทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจจากกำลังซื้อทั้งในและต่างประเทศที่เปราะบาง รวมถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป การถูกตัดตลาดจากสินค้านำเข้า โดยเฉพาะจากจีน รวมถึงผลกระทบจากกระแส ESG ด้วยเหตุนี้ การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันให้ SME สามารถเติบโตได้อย่างแข็งแกร่งและยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการปรับตัวอย่างรอบด้านและเท่าทัน ซึ่งแนวทางการดำเนินธุรกิจที่จำเป็นต้องเร่งรัดให้เป็นรูปธรรมผ่านความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคการเงิน ได้แก่ 1) การสร้างความพร้อมและแรงจูงใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ 2) การพัฒนาลิขสิทธิ์และบริการให้ตอบโต้ภัย มีเอกลักษณ์ และคุณภาพสูง ควบคู่กับการมองหาช่องทางจัดจำหน่ายที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา และ 3) การจัดทำข้อมูลการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนง่ายขึ้นและมีต้นทุนต่ำลง ซึ่งการปรับตัวเหล่านี้สามารถดำเนินการผ่านโครงการจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและแรงงาน มาตรการทางภาษี รวมถึงโครงการค้าประกันสินเชื่อพิเศษเพื่อการปรับตัว เป็นต้น

ความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2024 ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากความกังวลต่อกำลังซื้อในประเทศที่เปราะบาง กอปรกับปัญหานี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง กดดันบรรยากาศการใช้จ่ายให้ชะลอตัวต่อเนื่อง โดยกลุ่มตัวอย่างในอุตสาหกรรมยานยนต์มีความไม่สบายใจต่อปัญหาดังกล่าวมากที่สุด นอกจากนี้ เรายังเริ่มเห็นสัญญาณความกังวลต่อปัจจัยเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ที่คาดว่าจะสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันให้กับสินค้านำเข้า ทั้งนี้การเรียกคืนความเชื่อมั่นให้แก่เหล่าธุรกิจ SME ควรเริ่มจากการเพิ่มบทบาทของภาครัฐและภาคการเงินในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งนโยบายส่งเสริมการใช้จ่ายและท่องเที่ยว เร่ง/เพิ่มการลงทุนภาครัฐ ลดความเข้มงวดการปล่อยสินเชื่อ รวมถึงการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายลง ขณะที่ในระยะยาว ควรมีมาตรการสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินธุรกิจ ควบคู่กับการส่งเสริมการส่งออกเพิ่มเติมสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อขยายฐานลูกค้าสู่ตลาดใหม่ ๆ และโดยเฉพาะกลุ่มเคมีภัณฑ์ พลาสติก และบรรจุภัณฑ์

สัดส่วนมูลค่าเพิ่ม (VA)
จากธุรกิจ SME ณ ปี 2023

38.5%

of Thai GDP

สัดส่วนจำนวน
สถานประกอบการ SME

99.5%

สัดส่วนการจ้างงาน
โดยธุรกิจ SME ณ ปี 2023

71%

of total employment

สัดส่วนมูลค่าการส่งออก
โดยธุรกิจ SME ณ ปี 2023

14%

of total export value

หน่วย : % ของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

SME ที่มีความกังวลต่อ
เศรษฐกิจไทยในช่วง H2/2024

71%

SME ที่กังวลต่อกำลังซื้อ
และหนี้ครัวเรือนมากที่สุด

33%

SME ที่เห็นว่า มาตรการกระตุ้น
การใช้จ่าย มีส่วนช่วยเพิ่มความ
เชื่อมั่น

22%

SME ที่เห็นว่า การผ่อนคลาย
นโยบายการเงิน มีส่วนช่วยเพิ่ม
ความเชื่อมั่น

10%

Executive summary

SME เชื่อมโยงกับกลไกการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในหลากหลายมิติ ทั้งบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนตลาดแรงงานและภาคส่งออก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงรับเหมาก่อสร้าง โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะอุตสาหกรรมเหล่านี้ยังพึ่งพาแรงงานคนเป็นหลัก อีกทั้ง ยังขาดความสามารถในการรักษาลูกค้า เพราะเผชิญกับการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงจากคู่แข่งทั้งในและต่างประเทศ ในระยะข้างหน้า ผู้ประกอบการ SME เห็นว่า อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจจะมากขึ้นและปรับตัวได้ยากเพราะส่วนใหญ่เกิดจากผลพวงของปัจจัยภายนอก อาทิ ราคาพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ผันผวน ต้นทุนค่าแรงปรับตัวเพิ่มขึ้น กอปรกับสถาบันการเงินเข้มงวดการปล่อยสินเชื่อ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในแต่ละขนาดวิสาหกิจมีการรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ เหล่านี้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยธุรกิจขนาดย่อม (Micro) จะเน้นมาตรการลดค่าใช้จ่ายเป็นหลัก ขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กและกลางส่วนใหญ่จะหันมายกระดับธุรกิจผ่านการพัฒนาสินค้า กระบวนการผลิต และการตลาดให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

SME ไทยเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพธุรกิจในระยะยาว สะท้อนจากกลุ่มตัวอย่างราว 70% ที่กำลังขยายการลงทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และการพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพสูง โดยคาดว่า แนวโน้มการพัฒนาธุรกิจเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาด้านต้นทุน ความล้าสมัยของกระบวนการทำงาน และการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงจากรอบด้าน ซึ่งพบว่าอุตสาหกรรมที่มีความตื่นตัวมากที่สุด คือ กลุ่มผู้ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก ทั้งนี้แหล่งเงินทุนหลักสำหรับธุรกิจ SME ยังคงพึ่งพาสินเชื่อจากสถาบันการเงินเป็นหลัก จะมีเพียงวิสาหกิจขนาดย่อม (Micro) ที่จำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากกำไรสะสมของธุรกิจและทรัพย์สินของผู้ประกอบการ เนื่องจากส่วนใหญ่เผชิญปัญหาความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ เพราะขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันและการจัดทำบัญชียังไม่เป็นระบบ

ธุรกิจ SME ค่อนข้างมีมุมมองเชิงบวกต่อกระแส ESG โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่ส่วนใหญ่ได้กำหนดแผนการดำเนินงานภายใต้เป้าหมายความยั่งยืนแล้ว ขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมยังขาดความพร้อม โดยเฉพาะด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ESG อีกทั้งยังมีความกังวลต่อผลกระทบด้านต้นทุนที่อาจปรับตัวสูงขึ้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในอุตสาหกรรมบิ๊มน้ำมัน จำหน่ายเคมีภัณฑ์ รับเหมา และขายวัสดุก่อสร้าง นับว่าตื่นตัวกับกระแสดังกล่าวมากที่สุด โดยการปรับตัวจะเน้นความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ในพื้นที่สำนักงานหรือร้านค้า รวมถึงการเลือกใช้หรือเพิ่มสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นตัวเลือกที่หลากหลายแก่ลูกค้า สำหรับความยั่งยืนทางสังคม SME ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยมักหันมาพึ่งพาสินค้าและบริการในท้องถิ่นมากขึ้น อีกทั้ง ยังมุ่งยกระดับสิทธิแรงงานในด้านความเป็นธรรมและหลากหลาย ทั้งนี้การปรับตัวของ SME ให้สอดคล้องกับกระแส ESG จำเป็นต้องอาศัยโครงการจัดอบรมให้ความรู้และโครงการมีที่ปรึกษาที่กระจายตัวอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดย่อมและธุรกิจในเมืองรองยังเข้าถึงมาตรการความช่วยเหลือเหล่านี้ได้ค่อนข้างจำกัด จนมีส่วนทำให้การปรับตัวทำได้ค่อนข้างยากและมีต้นทุนสูง

หน่วย : % ของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

SME ที่ได้รับผลกระทบ
จากต้นทุนการผลิต/
การดำเนินงานสูง

95%

SME ที่ได้รับผลกระทบ
จากพฤติกรรมผู้บริโภค
เปลี่ยนไป

93%

SME ที่มีแผนขยายการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะ/ฝีมือแรงงาน

77%

SME ที่มีแผนขยายการลงทุน
เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการ

68%

SME ที่เห็นว่ากระแส ESG จะ
สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อธุรกิจ

72%

SME ที่ขาดความเข้าใจ
เกี่ยวกับแนวคิด ESG

45%

SME ที่ต้องการให้มีการจัด
อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ
กระแส ESG

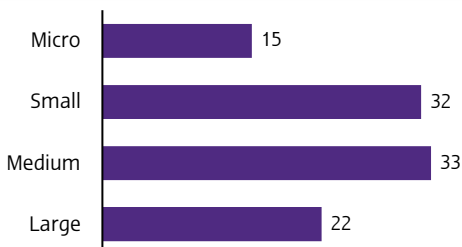
49%

SME ที่ต้องการสินเชื่อพิเศษ
สำหรับการปรับตัวสู่ความ
ยั่งยืน

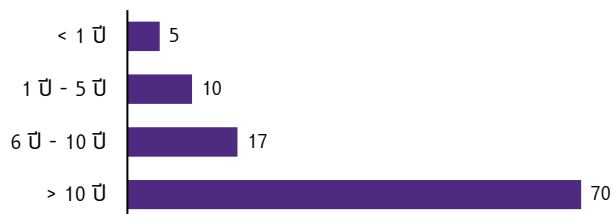
42%

การสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ SME ผ่านช่องทางออนไลน์ SurveyMonkey และการสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2024 มีสถานประกอบการเข้าร่วมทั้งสิ้น 102 แห่ง

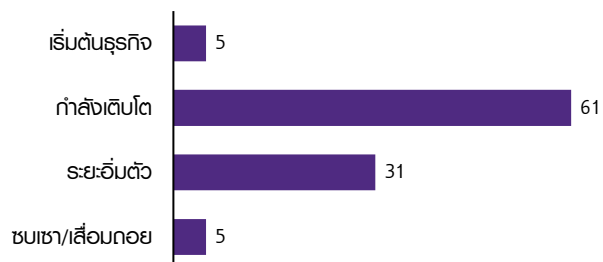
ขนาดวิสาหกิจ*

อายุกิจการ

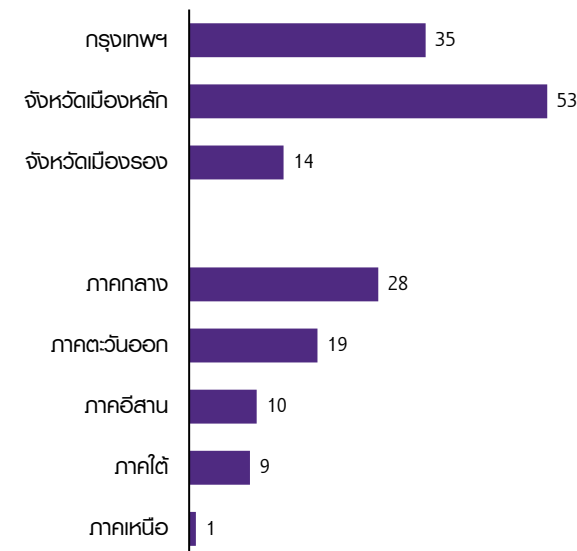
วัฏจักรธุรกิจ

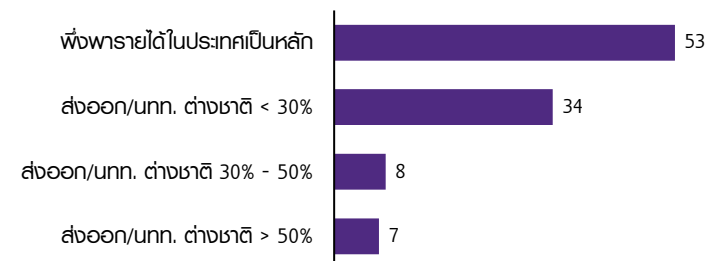
ประเภทธุรกิจ

ที่ตั้งกิจการ

แหล่งที่มาของรายได้

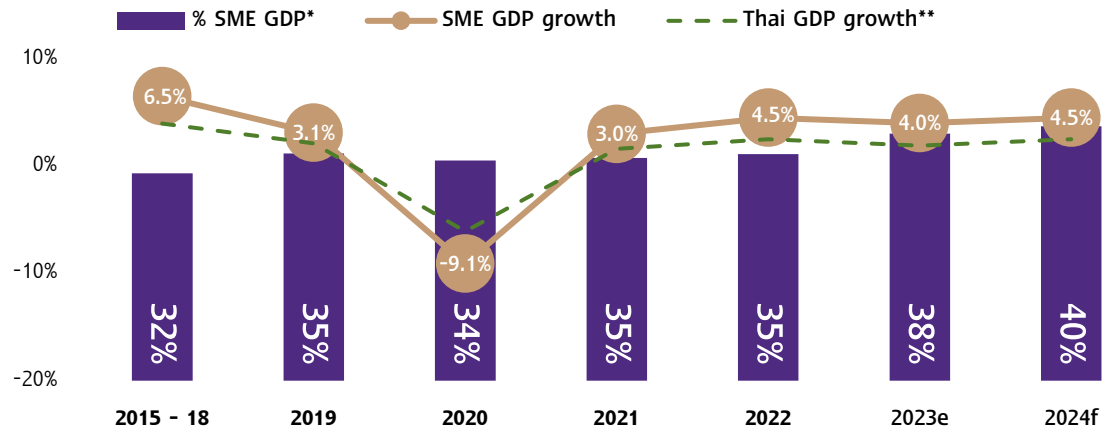

โครงสร้างเศรษฐกิจ SME

ธุรกิจ SME ถือเป็นแรงขับเคลื่อนหลักและมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ทั้งในแง่การ สร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงาน และภาคการส่งออก

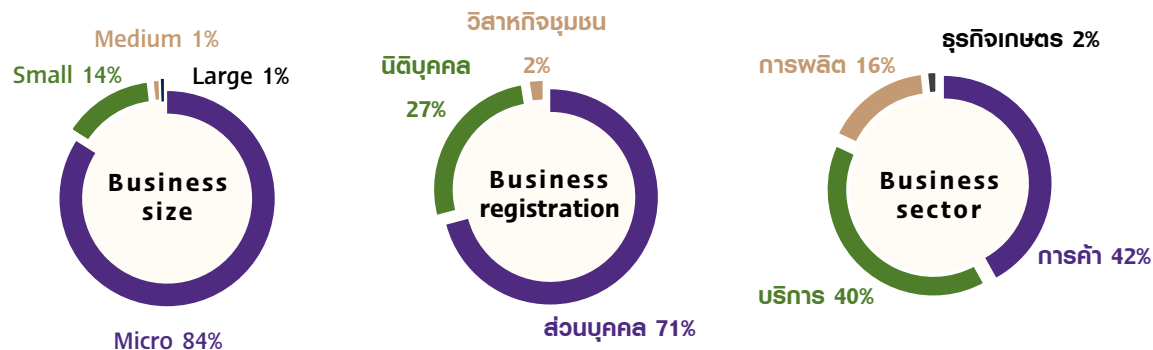
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SME (SME GDP)

หน่วย : %YOY และ % สัดส่วน SME GDP ต่อ GDP รวมทั้งประเทศ

โครงสร้างธุรกิจ SME ไทย

หน่วย : % จากจำนวนผู้ประกอบการรวม 3.2 ล้านรายทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ ปี 2022)

บทบาทสำคัญของ SME ต่อเศรษฐกิจไทย

• แหล่งจ้างงานหลักของไทย

ธุรกิจ SME มีจำนวนแรงงานกระจุกตัวอยู่ถึง
คิดเป็น 71% ของการจ้างงานทั้งหมด

13 ล้านคน

ธุรกิจ SME ที่มีการจ้างงานสูงสุด คือ ร้านอาหาร ร้านขาย
ของชำ และก่อสร้าง

• ผู้ช่วยขับเคลื่อนภาคส่งออกและการค้าชายแดน

SME ส่งออกสินค้ามูลค่ารวมกว่า

คิดเป็น 14% ของการส่งออกรวม ณ ปี 2023

สินค้าส่งออกสำคัญ เช่น น้ำตาล อัญมณีเครื่องประดับ
ผลไม้ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ไฟฟ้า

4 หมื่นล้าน
ดอลลาร์สหรัฐ

SME ส่งออกสินค้าชายแดนมูลค่าประมาณ

คิดเป็น 19% ของการส่งออกทั้งหมด

ผ่านด่านชายแดน 4 ประเทศในปี 2023

ประเทศที่ SME ทำการค้าชายแดนสูงสุด คือ ลาว และมาเลเซีย

5 พันล้าน
ดอลลาร์สหรัฐ

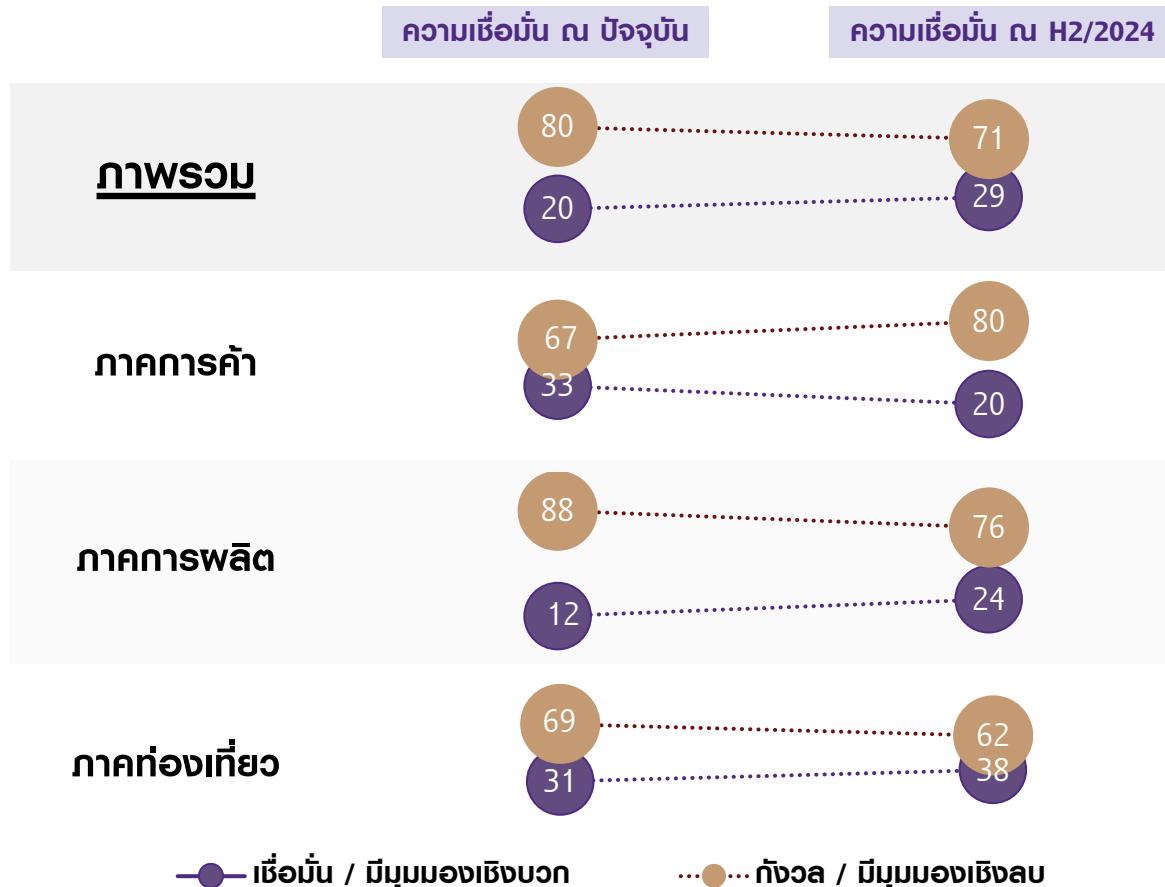
จับชีพจรเศรษฐกิจไทย
ผ่านมุมมอง
ผู้ประกอบการ SME

ผู้ประกอบการ SME มีมุมมองเชิงลบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วง H2/2024 เนื่องจากส่วนใหญ่เห็นว่ากำลังซื้อในประเทศยังเปราะบางและกังวลต่อปัญหาหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง

ความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ต่อเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2024

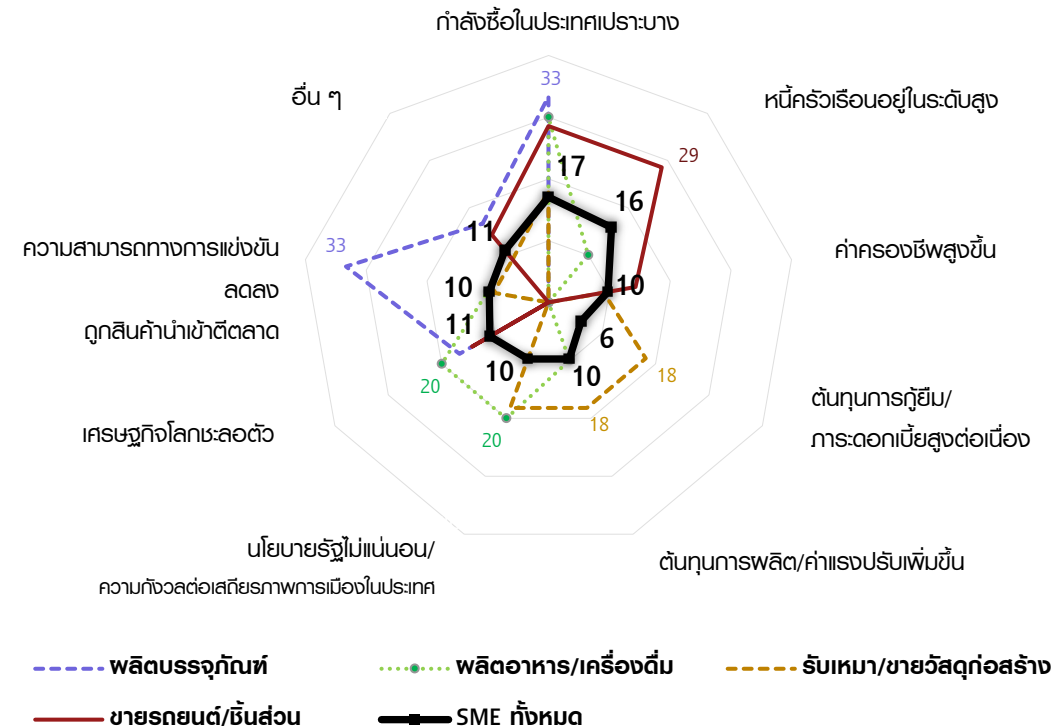
หน่วย : %YOY และ % สัดส่วน SME GDP ต่อ GDP รวมทั้งประเทศ

ตัวอย่างปัจจัยจุดรั้งความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SME ในแต่ละประเภทธุรกิจ

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ทั้งหมดและจำแนกตามอุตสาหกรรม

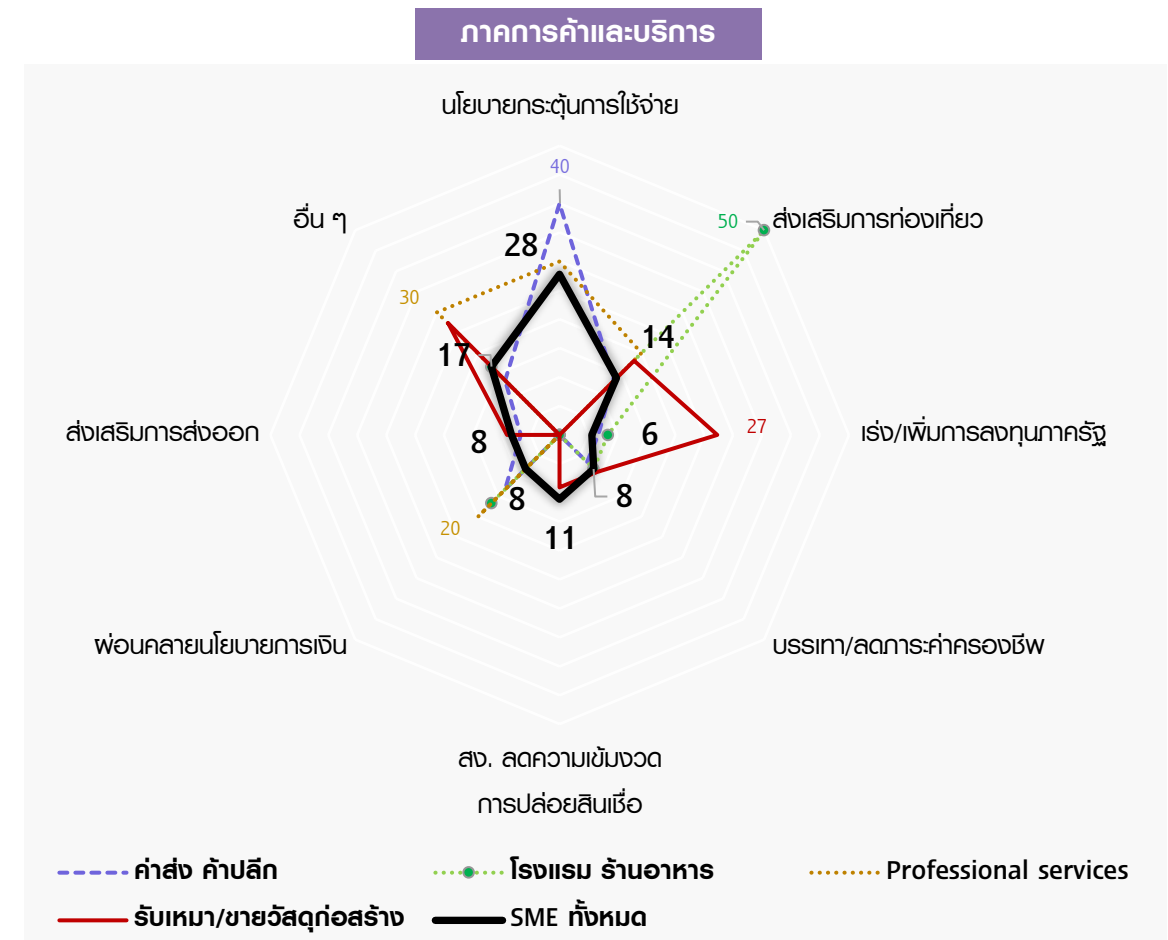
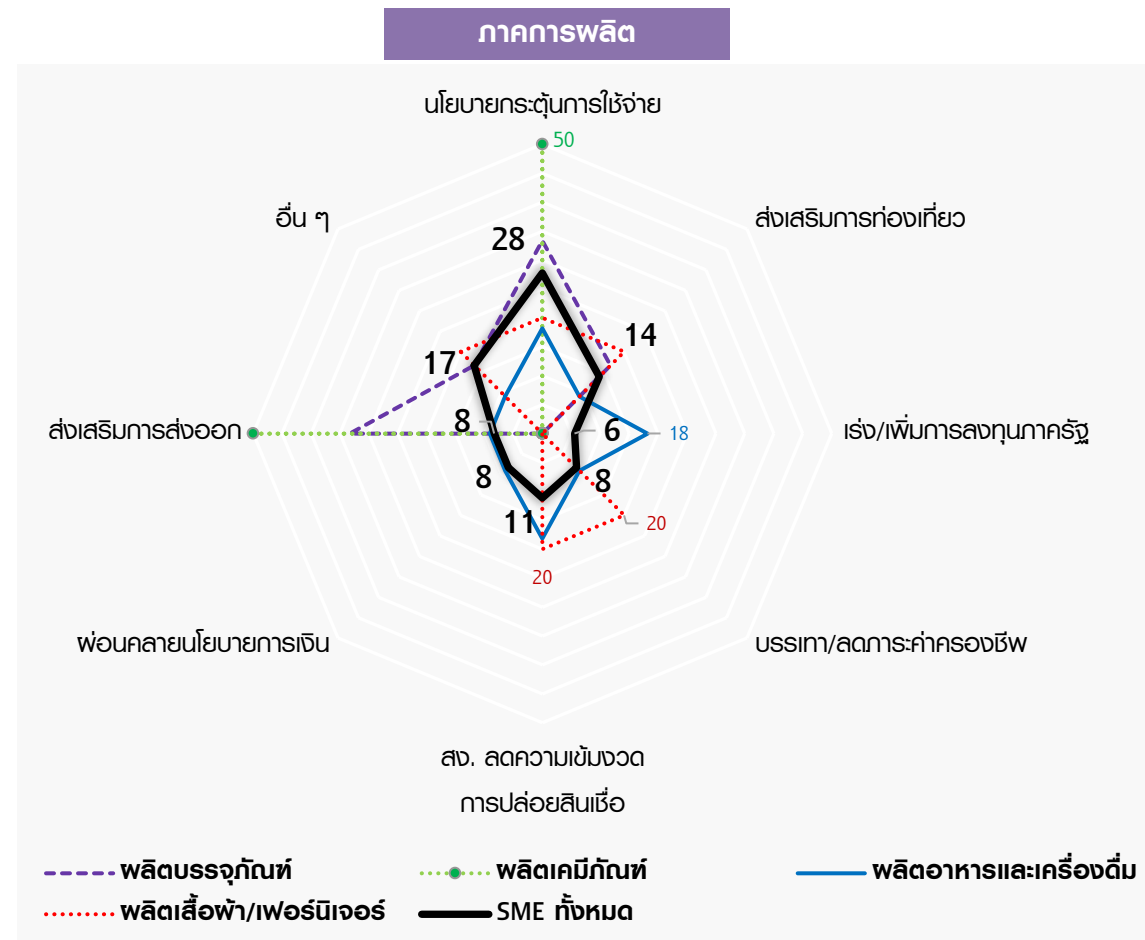
ความเชื่อมั่นของ SME ถูกกดดันจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและกำลังซื้อในประเทศเป็นหลัก อีกทั้ง บางส่วนยังถูกซ้ำเติมจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว และการดีดลจากสินค้านำเข้า

ความเชื่อมั่นของ SME จะปรับตัวดีขึ้น หากภาครัฐและภาคการเงินเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านมาตรการทางการคลัง ลดความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ และผ่อนคลายนโยบายการเงินลง

ปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วง H2/2024 จากมุมมองของธุรกิจ SME

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ทั้งหมดและจำแนกตามอุตสาหกรรม

เจาะลึกอุปสรรคและปัญหา ที่ SME ไทย ต้องฝ่าฟัน

SME ส่วนใหญ่เผชิญปัญหาต้นทุนการดำเนินงานธุรกิจสูง และถูกซ้ำเติมจากข้อจำกัดในการพัฒนาสินค้า และกลยุทธ์การขาย รวมถึงการยกระดับการผลิตได้ไม่เท่าทันกระแสนิยมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป

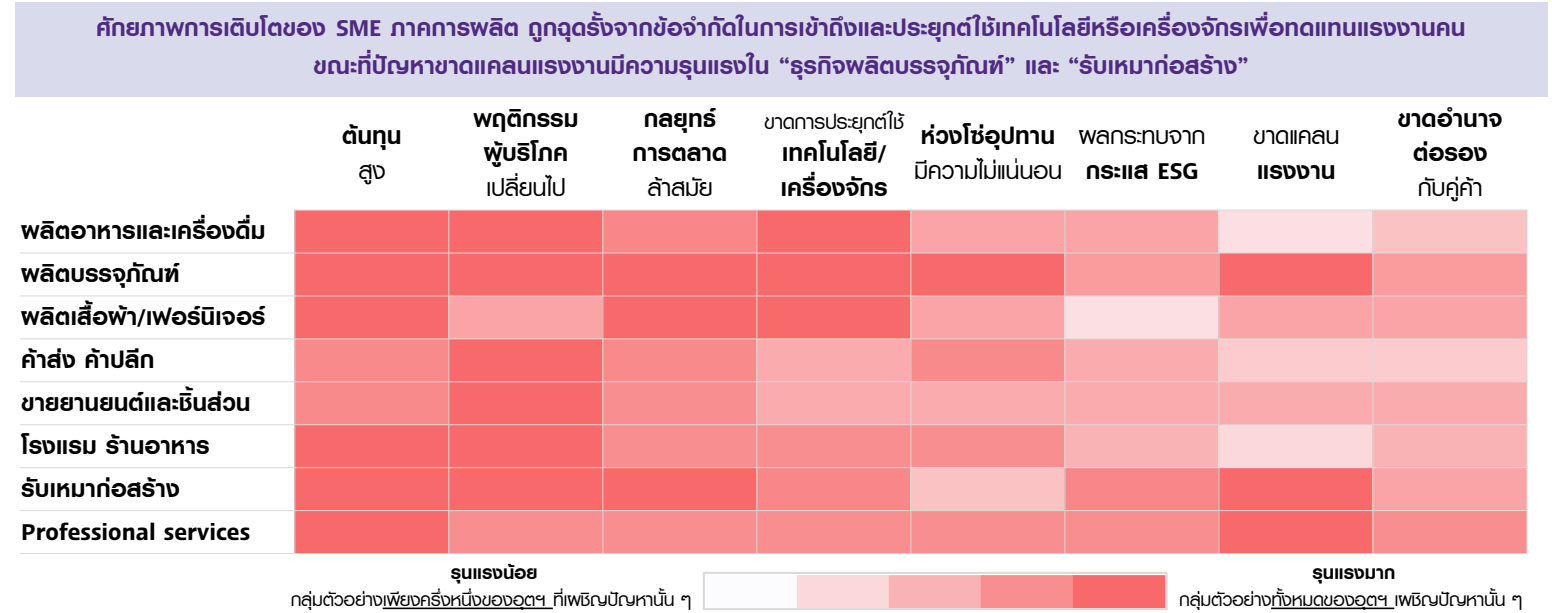
8 อุปสรรคสำคัญในการดำเนินธุรกิจของ SME ไทย

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่กำลังเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ

ระดับความรุนแรงของปัญหาที่แต่ละอุตสาหกรรมกำลังเผชิญ

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่กำลังเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละอุตสาหกรรม

ความท้าทายสำคัญของการดำเนินธุรกิจช่วง H2/2024

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ราคาพลังงานและ
สินค้าโภคภัณฑ์ผันผวน

29%

ต้นทุนค่าแรง
ปรับเพิ่มขึ้น

17%

สถาบันการเงิน
เข้มงวดการปล่อยสินเชื่อ

14%

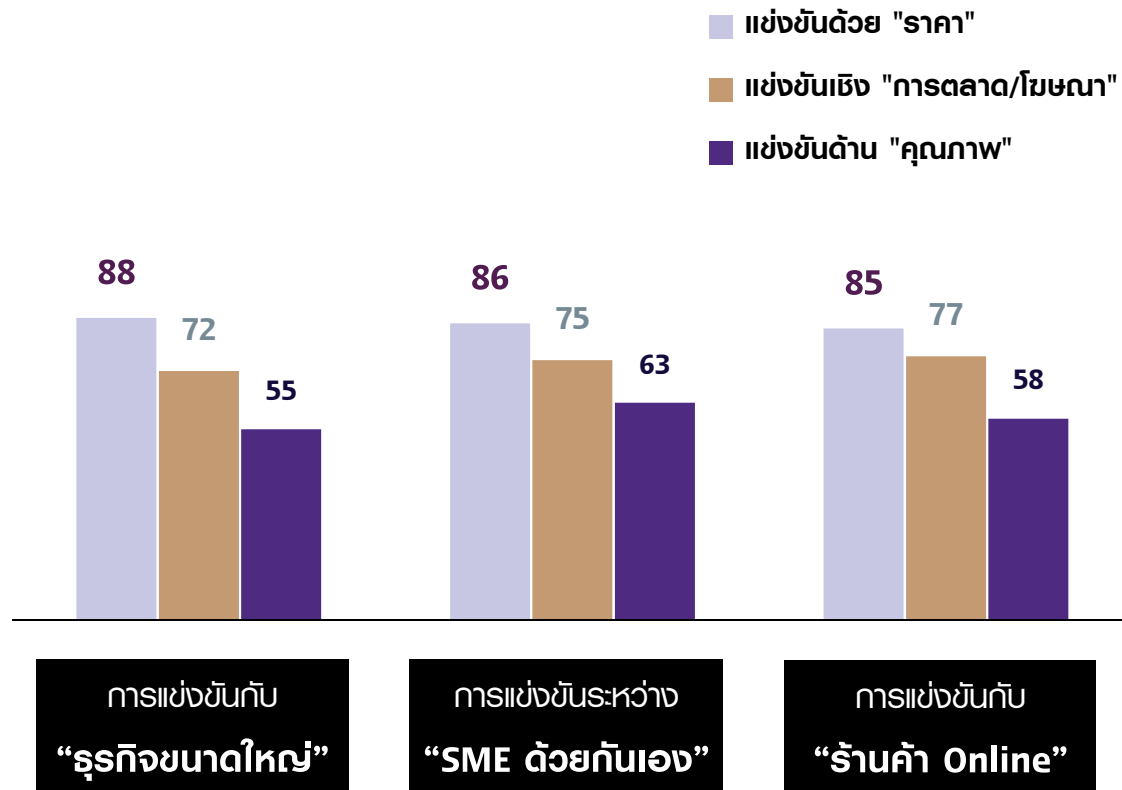
การแข่งขันรุนแรง
คู่แข่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

13%

สถานะการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากปัจจัยรอบด้าน มีส่วนทำให้ความสามารถในการแข่งขันของ SME ด้อยลง อีกทั้ง กลยุทธ์หลักที่ใช้ โดยเฉพาะสงครามราคา ก็ไม่เอื้อต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน

สถานะการแข่งขันรูปแบบต่าง ๆ ที่ทวีความรุนแรงขึ้นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่เผชิญการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากปีก่อน

อุตสาหกรรม SME ที่แข่งขันด้านราคารุนแรงมากที่สุด*

ผลิตและจำหน่าย
เคมีภัณฑ์และพลาสติก

ผลิตและจำหน่าย
เครื่องใช้ไฟฟ้า

ตัวแทนจำหน่าย
ยานยนต์และชิ้นส่วน

รับเหมา
ก่อสร้าง

กลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 4 อุตสาหกรรมนี้ มีสัดส่วน SME ที่เผชิญกับ “ปัญหาขาดสภาพคล่อง” สูงที่สุด ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากการเน้นแข่งขันด้านราคาที่มีผลทำให้ความสามารถในการทำกำไรลดลง

อุตสาหกรรม SME ที่เน้นแข่งขันเชิงคุณภาพ ด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการ**

มีกลุ่มตัวอย่าง SME เพียง 13% เท่านั้นที่เริ่มหันมาพัฒนาสินค้าและบริการให้โดดเด่น ด้วยคุณภาพหรือการสร้างเอกลักษณ์ให้ต่างจากคู่แข่ง

ธุรกิจที่พักรับ
เพิ่มบริการอาหารเช้า (จากเดิมไม่มี)
มีรถรับ-ส่งจากสนามบิน
สร้างจุดถ่ายรูปภายในโรงแรม

Professional service
เพิ่มบริการให้คำปรึกษา Online
ทดลองให้ใช้โปรแกรมต่าง ๆ ฟรี
บริการหลังการขายตลอดอายุการใช้งาน

ธุรกิจให้เช่าอสังหาริมทรัพย์
ใช้วัสดุก่อสร้างและเฟอร์นิเจอร์คุณภาพดี
มีเครื่องใช้ไฟฟ้าบางส่วนให้
บริการนัดชม Online / Virtual tour

หมายเหตุ : *ประเมินจากอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด 4 อันดับแรกจากความเห็นด้านการแข่งขันด้านราคาระหว่าง SME ด้วยกันเองที่ทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

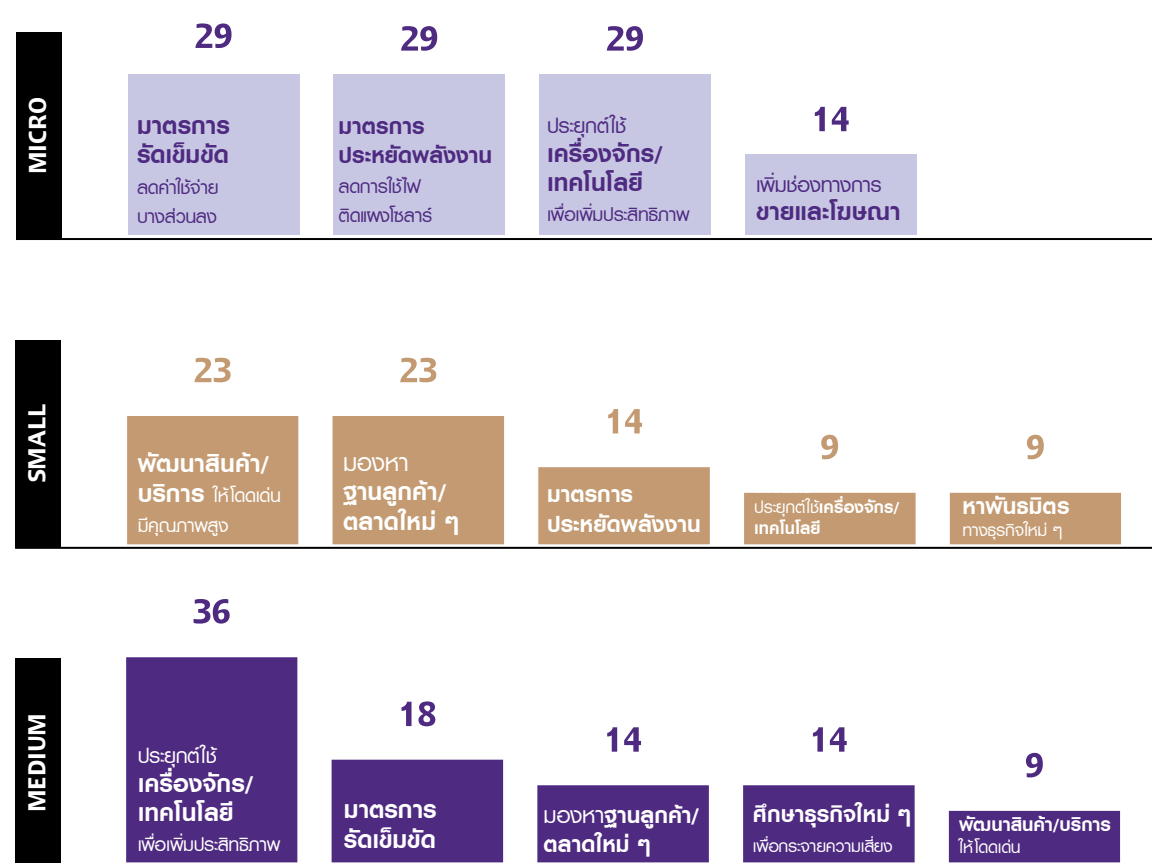
**ประเมินจากอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด 3 อันดับแรกจากความเห็นด้านการรับมือกับอุปสรรคต่าง ๆ โดยเลือกการพัฒนาสินค้าและบริการให้โดดเด่น

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการ SME ภายใต้งานวิจัย ดังนี้ 1) แนวโน้มการแข่งขันรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน 2) แนวโน้มการแข่งขันด้านราคาระหว่าง SME ด้วยกันเอง และ 3) รูปแบบการรับมือกับอุปสรรคการค้าในธุรกิจต่าง ๆ

การรับมือกับอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของ SME กลุ่ม Micro จะเน้นใช้มาตรการลดต้นทุนเป็นหลัก ขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กและกลางมักมองหากลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพการเติบโตในระยะยาว

รูปแบบการปรับตัวของ SME เพื่อรับมือกับอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละขนาดวิสาหกิจ โดยไม่นับรวมกลยุทธ์การจัดโปรโมชั่นลดราคาขาย

การปรับตัวที่น่าสนใจของผู้ประกอบการ SME กลุ่มต่าง ๆ

เกือบครึ่งหนึ่งของ SME ที่มีรายได้จากการส่งออก หรือนักท่องเที่ยวสูงกว่า 50% หันมาปรับตัวโดยการพัฒนาสินค้า/บริการให้โดดเด่นและมีคุณภาพสูง

30% ของกิจการ SME ที่อยู่ในช่วง “อึดตัว” และ “ซบเซา” เน้นแก้ไขข้อจำกัดของธุรกิจด้วยมาตรการลดรายจ่ายเป็นหลัก คาดว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะปัญหาสภาพคล่องที่ลดลง

45% ของธุรกิจ SME ที่มีอายุกิจการต่ำกว่า 5 ปี ให้ความสำคัญกับเรื่องการประหยัดและใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า โดยกิจการเหล่านี้บางส่วนติดตั้งโซลาร์หรือเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าประหยัดพลังงาน

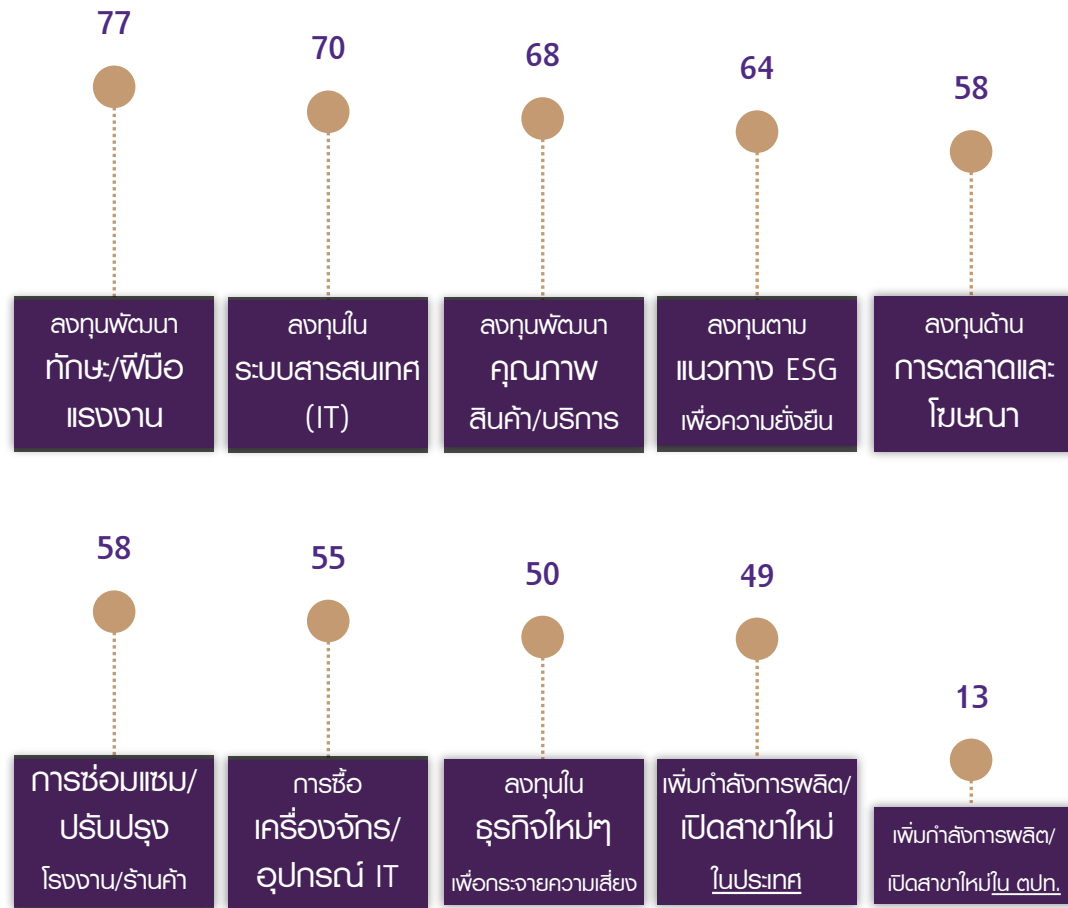
ทิศทางการลงทุนของ SME ไทย
ท่ามกลางความท้าทายรอบด้าน

SME เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพของธุรกิจในระยะยาวด้วยการพัฒนาฝีมือแรงงานและประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศ โดยอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มนับว่ามากที่สุด

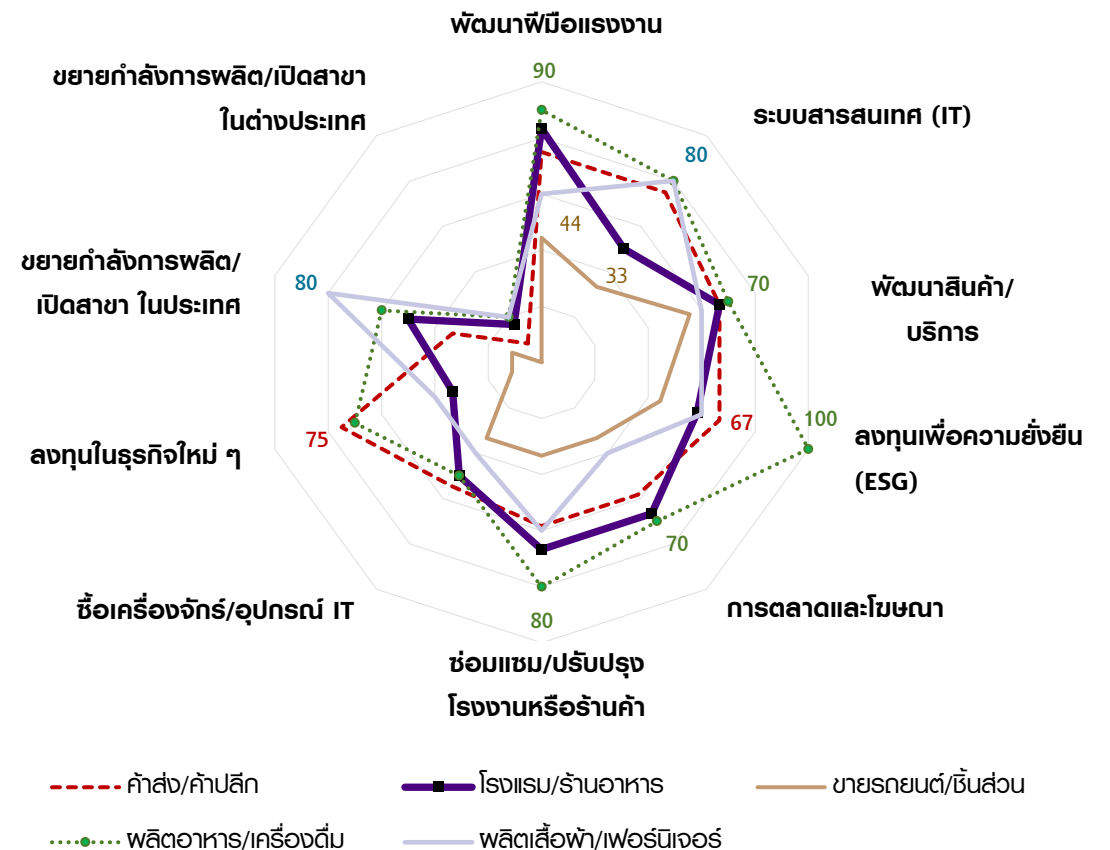
รูปแบบการพัฒนาธุรกิจที่ “SME มีแนวโน้มลงทุนเพิ่มขึ้น” ในช่วง H2/2024 – H1/2025

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่จะขยายการลงทุนในการพัฒนาธุรกิจแต่ละรูปแบบ

เจาะลึกการลงทุนรายอุตสาหกรรม

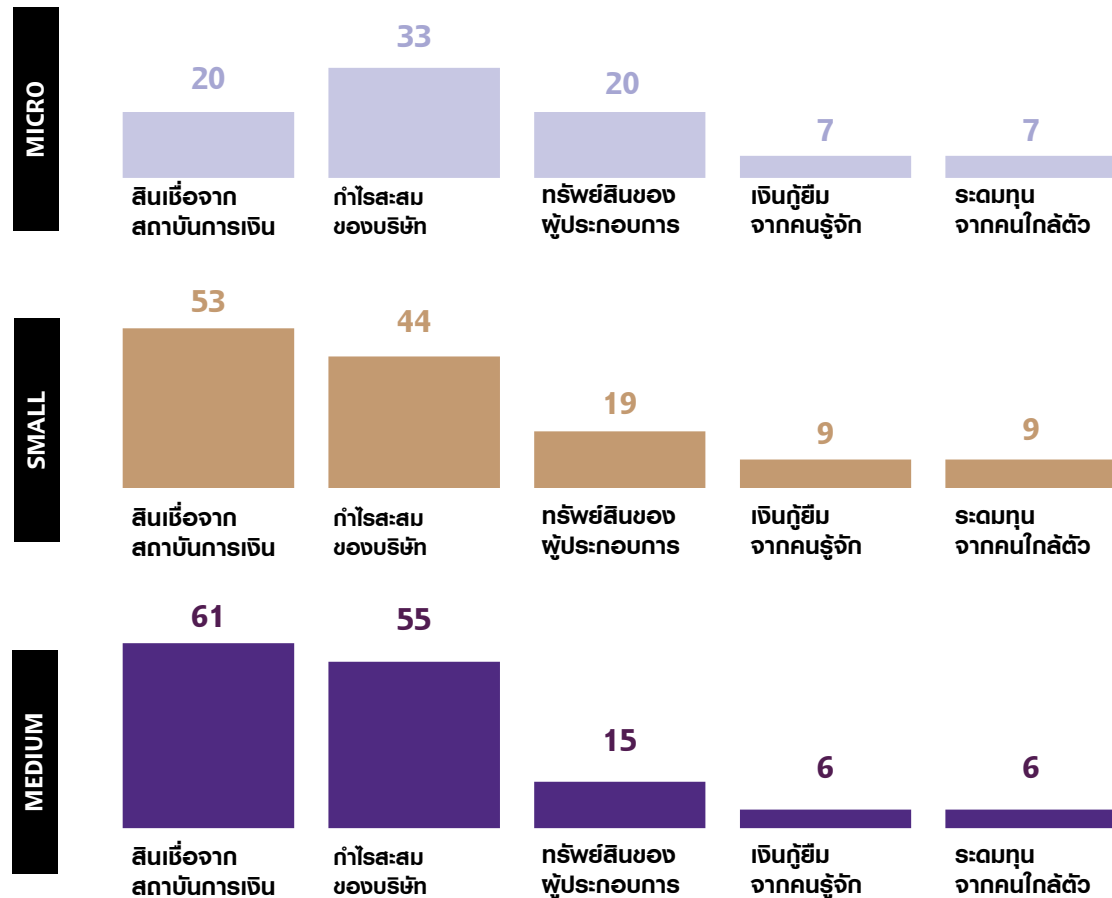
หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่จะขยายการลงทุนในการพัฒนาธุรกิจแต่ละรูปแบบ

แหล่งเงินทุนหลักของ SME มาจากการขอสินเชื่อและกำไรสะสม ทั้งนี้ Micro SME และกิจการที่อยู่ในช่วงชบเซา บางส่วนจำเป็นต้องพึ่งพาสภาพคล่องจากทรัพย์สินของผู้ประกอบการ

แหล่งเงินทุนหลักสำหรับแผนการลงทุนและต่อยอดธุรกิจ

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละขนาดวิสาหกิจและวัฏจักรธุรกิจ

SME business cycle	กำไรสะสมของบริษัท	สินเชื่อจากสถาบันการเงิน	ทรัพย์สินของผู้ประกอบการ	เงินกู้ยืมจากคนรู้จัก	ระดมทุนจากคนใกล้ชิด	ระดมทุนจากนักลงทุนอิสระ	การออกหุ้นกู้
Total	50	48	16	8	6	4	3
ธุรกิจกำลัง “เริ่มต้น/เติบโต”	42	52	17	8	3	5	5
ธุรกิจอยู่ใน “ช่วงอัมตัม”	71	39	20	10	10	3	
ธุรกิจค่อนข้าง “ชบเซา”	20	60	40		20		

วิสาหกิจขนาดย่อม (Micro) จำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากกำไรสะสม และทรัพย์สินของผู้ประกอบการเป็นหลัก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ “ความสามารถและข้อจำกัดในการเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงิน”

สัดส่วน SME ที่เผชิญกับปัญหาขอสินเชื่อยาก/กู้ไม่ได้

% ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละขนาดวิสาหกิจ

88

MICRO

56

SMALL

62

MEDIUM

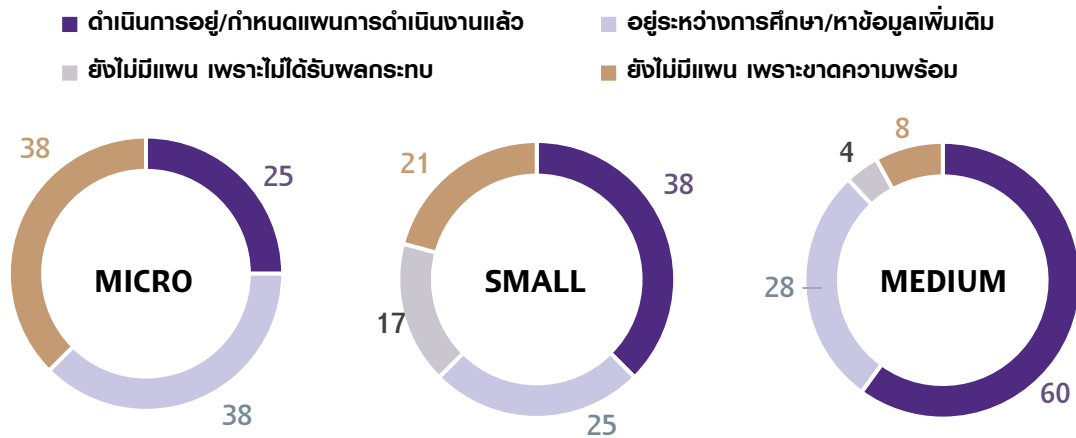
ความพร้อมของ SME ไทย
สู่การเติบโตภายใต้
แนวคิดเรื่องความยั่งยืน (ESG)

SME มีมุมมองเชิงบวกและอยู่ระหว่างการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ESG โดยธุรกิจขนาดกลางมีความพร้อมมากที่สุด ขณะที่ SME ขนาดเล็กและขนาดย่อม บางส่วนยังขาดความรู้

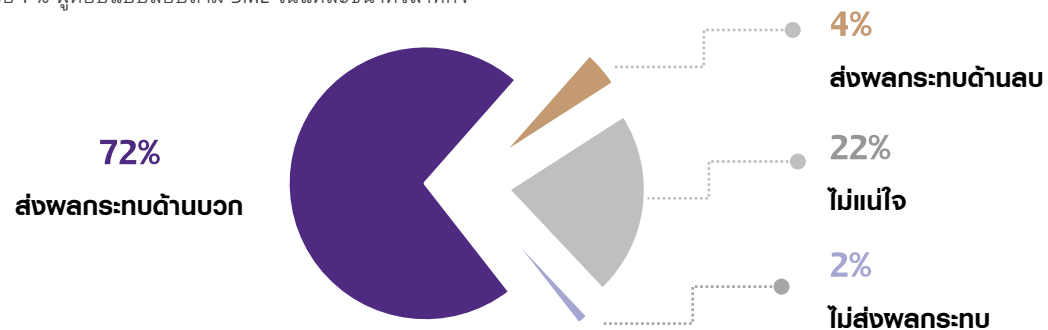
ความพร้อมในการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืน (ESG)

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละขนาดวิสาหกิจ

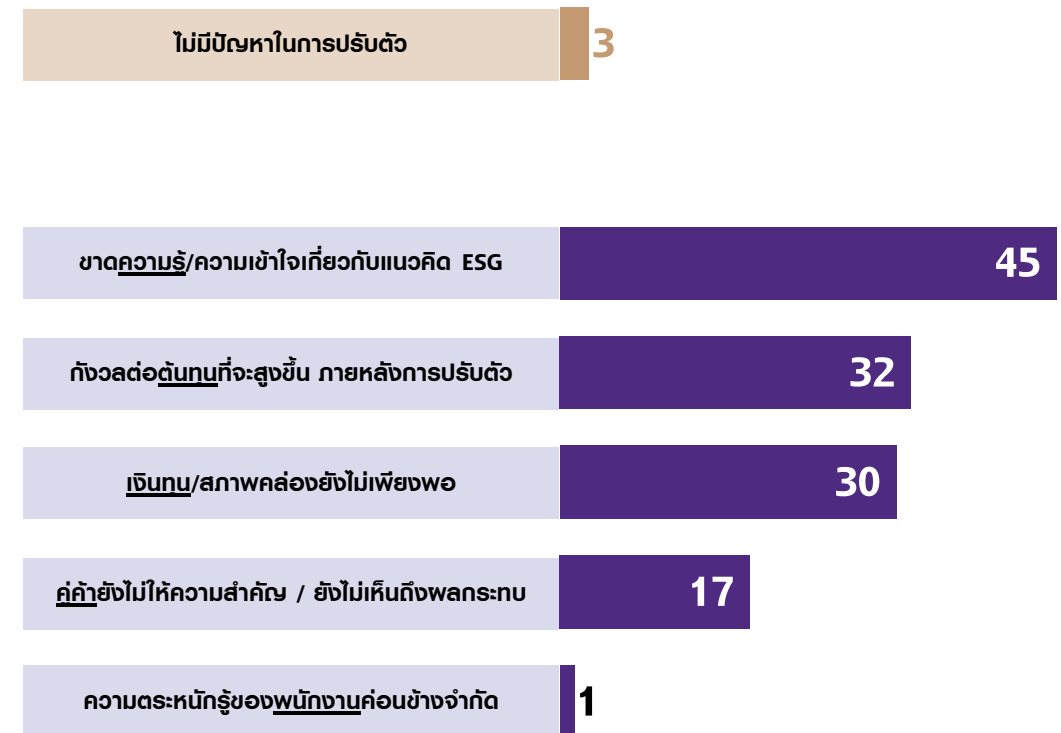
มุมมอง SME ต่อผลกระทบทางธุรกิจจากการปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวคิด ESG

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละขนาดวิสาหกิจ

อุปสรรคสำคัญต่อการปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแส ESG

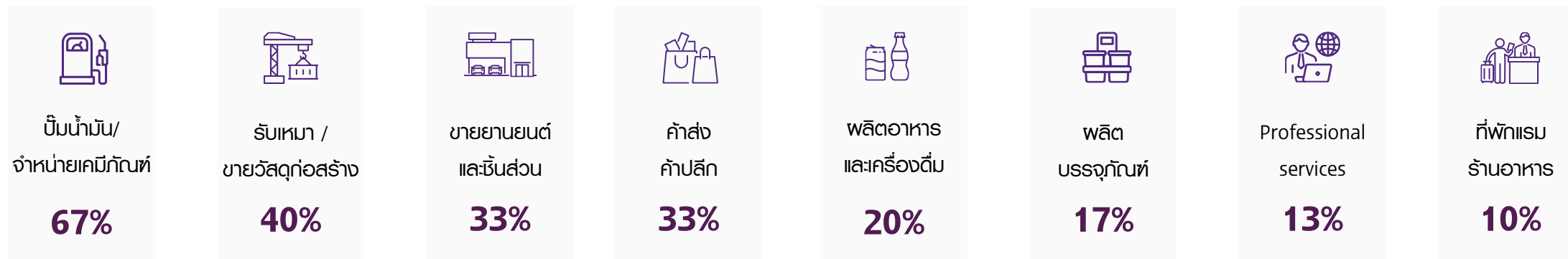
หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ทั้งหมด

ผู้ประกอบการในอุตุฯ ปีเตอร์เคมี รับเหมา และยานยนต์ ค่อนข้างตื่นตัวกับกระแส ESG และส่วนใหญ่เน้นปรับตัวภายใต้ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีดำเนิการผ่านการลดต้นทุนพลังงาน

ความตื่นตัวต่อกระแสความยั่งยืน (ESG) ในแต่ละอุตสาหกรรม*

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ในแต่ละอุตุฯ ที่มีการดำเนินงาน/กำหนดแผนการทำงานภายใต้กรอบ ESG แล้ว

รูปแบบการปรับตัวของ SME ภายใต้เป้าหมายความยั่งยืน (ESG)

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ที่มีการดำเนินงาน/กำหนดแผนการทำงานภายใต้กรอบ ESG แล้ว

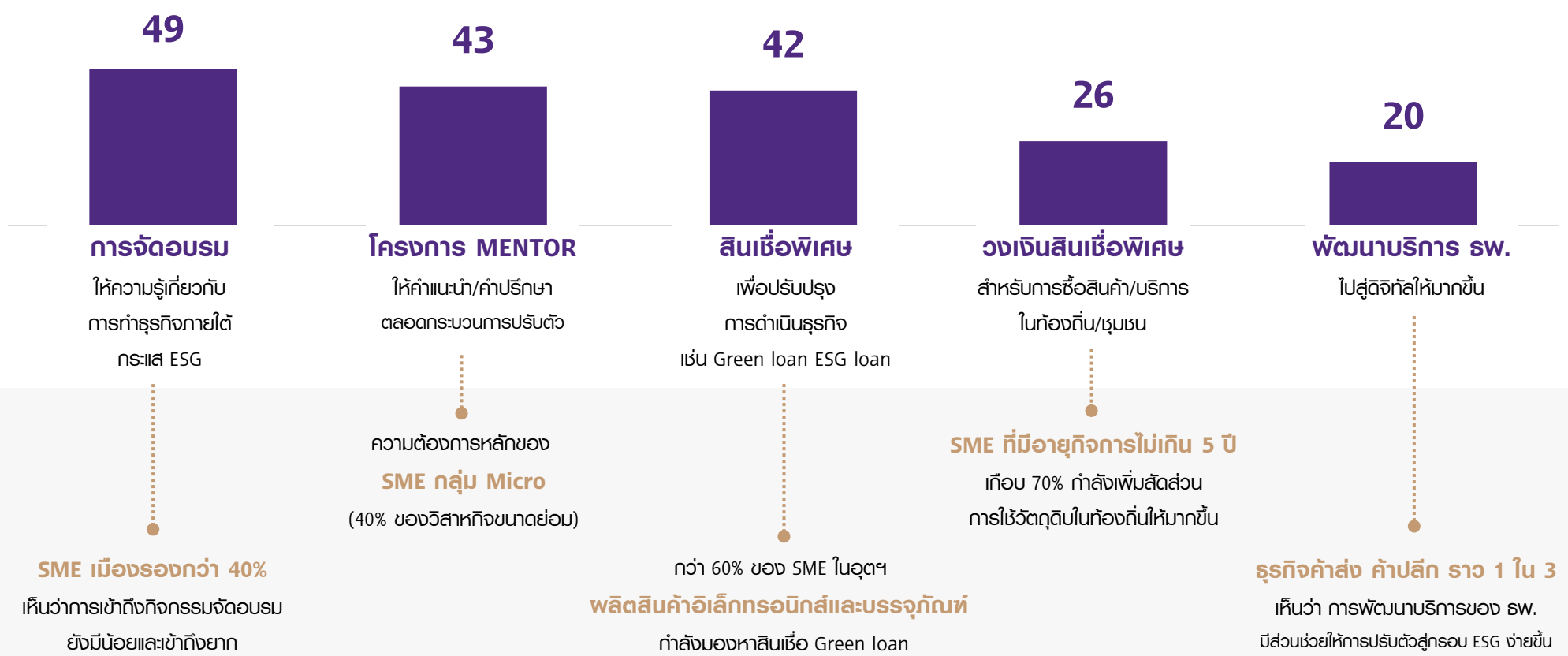
การปรับตัวของ SME ให้สอดคล้องกับกระแส ESG จำเป็นต้องมุ่งเน้นการอบรมให้ความรู้และโครงการที่ปรึกษา ซึ่งควรดำเนินการควบคู่ไปกับการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือสภาพคล่อง

แนวทางการส่งเสริม SME เพื่อการปรับตัวสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน

หน่วย : % ผู้ตอบแบบสอบถาม SME ทั้งหมด

Guide
for SME
targeted
support

Policy recommendation

Policy recommendation

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อส่งเสริมศักยภาพ SME ไทย
ให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน

1

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากทั้งภาครัฐและภาคการเงิน มีส่วนช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ SME ในระยะสั้น ซึ่งควรดำเนินการควบคู่กับนโยบายเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันเพื่อให้ SME สามารถเติบโตได้อย่างแข็งแกร่งและยั่งยืนในระยะยาว โดยแม้ว่า ในปัจจุบัน SME ไทยกำลังเผชิญกับบรรยากาศการจับจ่ายใช้สอยในประเทศที่ฟื้นตัวช้าจากกำลังซื้อที่เปราะบางและหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง แต่ปัจจัยทางเศรษฐกิจเหล่านี้คาดว่าจะทยอยคลี่คลายอย่างค่อยเป็นค่อยไป สวนทางกับปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรง อาทิ การถูกตีตลาดจากสินค้านำเข้า กระบวนการผลิต/การดำเนินงานล้าสมัย ความต้องการผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป และการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะฉุดรั้งการเติบโตในระยะยาว หาก SME ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทัน โดยกระบวนการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของ SME นี้ ควรมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ การพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบโจทย์และมีคุณภาพสูง รวมถึงการขยายฐานลูกค้าสู่ตลาดใหม่ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยแนวทางเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยนโยบายและความช่วยเหลืออย่างตรงจุด (Targeted policy) จากความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคการเงิน อาทิ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนกำหนดโควตาการจัดซื้อจัดจ้างจากสินค้าและบริการจาก SME ในท้องถิ่น สิทธิการลดหย่อนภาษีจากการซื้อเครื่องจักรและรายการจ่ายการจัดฝึกอบรมแรงงาน โครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ต่างๆ ที่กระจายตัวครอบคลุมทั้งจังหวัดเมืองหลักและเมืองรอง เป็นต้น

2

การส่งเสริมให้ SME ไทย ปรับตัวให้สอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืน ESG ยังจำเป็นต้องดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้และโครงการที่ปรึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นให้เกิดการประยุกต์ใช้จริง มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยในเบื้องต้นควรเจาะจงธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง เนื่องจากค่อนข้างเปิดรับกับกระแส ESG นอกจากนี้ หากพิจารณาเป็นรายอุตสาหกรรม กลุ่มที่ควรเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้แก่ 1) ธุรกิจที่ปล่อยมลพิษในระดับสูง อาทิ ผู้ผลิตเคมีภัณฑ์ เสื้อผ้า อาหารและเครื่องดื่ม และ 2) ธุรกิจที่มีจำนวนสถานประกอบการกระจุกตัวอยู่มากที่สุด อาทิ ภาคการค้า โดยเฉพาะกลุ่มค้าส่งและร้านสะดวกซื้อ ในท้องถิ่น ซึ่งสามารถเริ่มดำเนินการผ่านการให้ความรู้และความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับมาตรการประหยัดพลังงานและการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานสะอาด นอกจากนี้ การส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กรก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จำเป็นต้องเร่งยกระดับ ทั้งในด้านการจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมถึงมาตรการ SME บัญชีเดียว ที่นอกจากจะช่วยให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างสุจริตและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีส่วนช่วยลดภาระต้นทุนทางการเงินและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนง่ายขึ้นอีกด้วย

ท่านพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์นี้เพียงใด?

ความเห็นของท่าน สำคัญกับเรา

ร่วมตอบแบบสอบถาม 6 ข้อ
เพื่อนำไปพัฒนามาตรการของ
SCB EIC ต่อไป

คลิกเพื่อทำ
แบบสอบถาม

SCB EIC | ECONOMIC INTELLIGENCE CENTER

INSIGHTFUL ECONOMIC AND BUSINESS
INTELLIGENCE FOR EFFECTIVE DECISION MAKING

■ WEBSITE

www.scbeic.com

up-to-date with email notification

■ LINE OFFICIAL ACCOUNT

Find us at : **@scbeic**

■ CONTACT US

E-mail: **eic@scb.co.th**

SCB EIC